

Adjektiva měnící význam v závislosti na postavení
(FF JU České Budějovice, 2018)

Cílem práce M. Řehoře bylo představit faktory, které ovlivňují postavení adjektiva před substantivem, a dále na základě rešerše v korpusu InterCorp analyzovat současný úzus (reprezentovaný texty korpusu).

V první části práce se diplomant věnuje adjektivu jakožto slovnímu druhu a všímá si zejména těch skutečností, které jsou relevantní pro téma jeho práce. Stať koncipuje na základě odborné literatury, zejména dostupných gramatik české a francouzské provenience. Tuto část práce považuji za nedostatečnou. Diplomant nezvládá práci s francouzskými zdroji, jeho formulace jsou těžkopádné a zavádějící. Informace často opakuje a nedaří se mu dát výkladu koherentní formu, která by odpovídala nárokům žánru.

Seznam problematických míst je velmi dlouhý, uvedu zde jen ty hlavní nedostatky:

Už v anotaci práce diplomant píše: „*V bakalářské práci na téma adjektiva měnící význam v závislosti na postavení se budu zabývat rozlišením francouzských termínů, a to konkrétně přídavných jmen, které mohou v rámci jmenného syntagmatu měnit význam podle toho, jestli se vyskytují před nebo za podstatnými jmény.*“ Použití výrazu „termín“ je velmi podivné. A hned v úvodu str. 10 dodává: „*Na konkrétních příkladech vysvětlím změnu významu adjektiv, které (sic!) mění svoji pozici v závislosti na postavení ve větě.*“ Pozice je postavení, věta nedává smysl.

Dále (vybírám jen to nejzávažnější):

str. 11: „*Kategorie přídavných jmen se více podobá podstatným jménům než slovesům v románských jazycích.*“

str. 12: „*Některá z těchto adjektiv lze odvodit od podstatných jmen fiktivní koncovkou, tzv. participem (sic!) minulým.*“ Mohl by diplomant uvést nějaký příklad?

str. 12: „*Rod a číslo jsou mluvnické kategorie sloves, které můžeme řadit do morfologických kategorií.*“ To je jistě pravda (nehledě na nesmyslnou tautologii výroku), ale jakou má např. rod činný souvislost s adjektivy?

str. 13: „*Můžeme je také pronominalizovat pomocí determinantu le, které je neměnné. Pronominalizace znamená, že přídavné jméno nahradíme zájmenem (Elles ont toujours été généreuses et le resteront) (Riegel: 2011: 616).*“ Čím tedy pronominalizujeme, determinantem nebo zájmenem?

str. 16: oddíl 1.3.2. zcela nesrozumitelné

str 16: oddíl 1.3.3. – proč tam tento oddíl je, když se v něm hovoří pouze o podstatných jménech?

str. 17: „*V 16. století vede postpozice adjectifs savants k tomu, že se za podstatná jména začínají umisťovat i tzv. adjectifs déterminatifs.*“ Prosím uvést příklad a zdroj.

str. 18: „*Pokud se přívlastek vyskytuje ve větě též jako rozvíjející větný člen, je téměř vždy v postpozici.*“ Prosím uvést příklady, kdy se přívlastek nevyskytuje ve větě jako rozvíjející větný člen.

str. 22: „*Hypotéza byla i taková, že větší význam slov se přikládá k základním adjektivům (bon, beau, mauvais, grand), protože mají větší tendenci se umisťovat v antepozici a v postpozici mají pouze nějaký neurčitý nebo nejasný význam.*“ Co je větou míněno?

str. 23: oddíl 1.4.1.6. zcela nesrozumitelné

str. 26: „*Jsou to ta přídavná jména, která ve většině případů používáme před substantivy, protože si zachovala svůj význam ze starší francouzštiny, která byla postupně nahrazena modernější.*“ Velmi zvláštní pojetí vývoje jazyka.

str. 28: Jaká je větněčlenská platnost adjektiva v příkladu: *Les bergers, loin de secourir le troupeau, furent tremblants, pour se dérober à la fureur du lion.*

str. 31: „Mezi syntaktické vlastnosti přídavných jmén (sic!) patří stupňování, což znamená, že adjektiva jsou ohebným slovním druhem.“ je stupňování syntaktická vlastnost adjektiv? Je analytické stupňování ve francouzštině flexí?

Jak už jsem uvedl, celkově je výklad nekoherentní, zmatečný a nejasný.

V části praktické pak M. Řehoř pracuje s korpusem InterCorp. Vybírá si několik adjektiv, jejichž výskyty testuje pomocí dotazů CQL. Práce s korpusem je též velmi povrchní. Diplomant nespecifikuje, jaké texty InterCorpu zkoumá, o jaký jde žánr apod., přičemž právě žánrová specifika mohou často vysvětlit frekvenční charakteristiky (viz např. nejfrekventovanější adjektivum v postpozici *européen*). Není zřejmé, proč zadává postupně dotaz s atributem „word“ pro tvary v maskulinu singuláru a poté též dotaz s atributem „lemma“. Některé formulace z textu svědčí o neznalosti fungování korpusu, např. str. 35: „Slovo *NOM* jsem nechal, protože tam můžeme doplnit jakékoliv slovo.“ Co tím míní? Celkové počty, které diplomant v textu uvádí, jsou zavádějící: např. z textu na str. 36 vyplývá, že mezi výskyty adjektiva *bon* v postpozici byly počítány i výskyty slovního spojení *bon marché*. V tabulce č. 5 by měla být uvedena pouze substantiva: lze-li u příkladu *vrai dire* o substantivnosti *dire* polemizovat, spojka *que* substantivem zaručeně není. Co znamená „nekonkrétní, blíže nejmenovaná věc“ na str. 46?

Z výsledků dotazů lze jistě vytěžit více než pouhý popis frekvencí. Postrádám interpretaci výsledků a vztažení těchto výsledků k výchozím hypotézám.

Závěr:

Z výše uvedených důvodů práci k obhajobě **nedoporučuji**.

V Českých Budějovicích dne 31. 5. 2018.

doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.